

Portugisisk Hjelpearke – Nivå I

Grunnleggende grammatikk og kommunikasjon — LK20

Uttale og ortografi

Spesielle bokstaver

- **ç** – cedilha: myk c-lyd foran a, o, u
- *frança, açã, açúcar*
- **ã, õ** – nasale vokaler
- *irmã, pão, não*
- **lh** – lj-lyd: *trabalho, filho*
- **nh** – nj-lyd: *vinho, banho*

Aksenttegn

- **Akutt (´)** – åpen vokal, trykk
- *café, você, água*
- **Cirkumfleks (ˆ)** – lukket vokal
- *português, três*

Artikler og kjønn

Bestemte artikler

- **o** – hankjønn entall (*o livro*)
- **a** – hunkjønn entall (*a casa*)
- **os** – hankjønn flertall (*os livros*)
- **as** – hunkjønn flertall (*as casas*)

Ubestemte artikler

- **um** – hankjønn (*um menino*)
- **uma** – hunkjønn (*uma menina*)
- **uns/umas** – flertall

Kjønnstips

- Hankjønn: -o, -or (*livro, amor*)
- Hunkjønn: -a, -ção (*mesa, canção*)
- Unntak: *o dia, a mão*

Sammentrekninger

- **de + o/a** = do/da (*do Brasil*)
- **em + o/a** = no/na (*no carro*)
- **a + a** = à (*vou à escola*)

Ser vs Estar

SER brukes til

- Identitet: *Sou Maria*
- Nasjonalitet: *É norueguês*
- Yrke: *É professor*
- Tid/dato: *São três horas*
- Permanente egenskaper: *É alto*

ESTAR brukes til

- Sted: *Estou em Lisboa*
- Midlertidig tilstand: *Estou cansado*
- Følelser: *Está triste*

Konjugasjon presens

	ser	estar
eu	sou	estou
tu	és	estás
ele/ela	é	está
nós	somos	estamos
eles	são	estão

Verbkonjugasjon – Presens

Regelrette verb

	-ar	-er	-ir
eu	-o	-o	-o
tu	-as	-es	-es
ele/ela	-a	-e	-e
nós	-amos	-emos	-imos
eles	-am	-em	-em

Eksempler:

- **falar** (snakke): falo, falas, fala...
- **comer** (spise): como, comes, come...
- **partir** (dra): parto, partes, parte...

Viktige uregelmessige verb

- **ir** (gå): vou, vais, vai, vamos, vão
- **ter** (ha): tenho, tens, tem, temos, têm
- **fazer** (gjøre): faço, fazes, faz...
- **poder** (kunne): posso, podes, pode...
- **querer** (ville): quero, queres, quer...

Pronomen

Personlige pronomen

Subjekt	Objekt	Indir.
eu	me	me
tu	te	te
ele/ela	o/a	lhe
nós	nos	nos
eles/elas	os/as	lhes

Plassering

- BR: Før verb: *Te vejo*
- PT: Etter verb: *Vejo-te*
- Alltid før ved nektelse: *Não te vejo*

Possessive pronomen

- **meu/minha** – min/mitt
- **teu/tua** – din/ditt
- **seu/sua** – hans/hennes/sin
- **nosso/a** – vår/vårt

Viktige preposisjoner

- **a** – til, på (retning)
- **de** – fra, av
- **em** – i, på (sted)
- **para** – til, for (formål)
- **com** – med
- **sem** – uten

Eksempler:

- Vou **para** a escola. – Jeg går til skolen.
- Estou **em** casa. – Jeg er hjemme.
- Venho **de** Oslo. – Jeg kommer fra Oslo.

Nyttige uttrykk

Hilsener

- Olá! / Oi! – Hei!
- Bom dia – God morgen
- Boa tarde – God ettermiddag
- Boa noite – God kveld/natt
- Adeus / Tchau – Ha det
- Obrigado/a – Takk
- Por favor – Vær så snill
- Desculpe – Unnskyld

Presentasjon

- Chamo-me... – Jeg heter...
- Sou da Noruega. – Jeg er fra Norge.
- Tenho ... anos. – Jeg er ... år gammel.
- Prazer! – Hyggelig!

Dagligdagse uttrykk

- Tudo bem? – Hvordan går det?
- Sim – Ja
- Não – Nei
- Não entendo. – Jeg forstår ikke.
- Pode repetir? – Kan du gjenta?
- Quanto custa? – Hvor mye koster det?
- Onde fica...? – Hvor er...?

Tallord**Grunntall 0-20**

0 zero	11 onze
1 um/uma	12 doze
2 dois/duas	13 treze
3 três	14 catorze
4 quatro	15 quinze
5 cinco	16 dezasseis
6 seis	17 dezassete
7 sete	18 dezoito
8 oito	19 dezanove
9 nove	20 vinte
10 dez	

Ti-tall og større

- 30 trinta, 40 quarenta
- 50 cinquenta, 60 sessenta
- 70 setenta, 80 oitenta
- 90 noventa, 100 cem/cento
- 1000 mil

Tid og dato**Klokkeslett**

- Que horas são? – Hva er klokka?
- É uma hora. – Klokka er ett.
- São duas horas. – Klokka er to.
- São três e meia. – Halv fire.
- São três e quinze. – Kvart over tre.

Ukedager

- segunda-feira – mandag
- terça-feira – tirsdag
- quarta-feira – onsdag
- quinta-feira – torsdag
- sexta-feira – fredag
- sábado – lørdag
- domingo – søndag

Måneder

janeiro, fevereiro, março, abril, maio, junho, julho, agosto, setembro, outubro, novembro, dezembro

Tidsuttrykk

- hoje – i dag
- ontem – i går
- amanhã – i morgen
- agora – nå
- sempre – alltid
- nunca – aldri
- às vezes – av og til

Skrivetips Nivå I**Enkle setninger**

- Begynn med subjekt + verb
- Bruk presens
- Hold setningene korte
- Bruk *e* (og) for å binde sammen

Teksttyper

- **Presentasjon:** Navn, alder, bosted
- **Beskrivelse:** Familie, venner
- **Kort melding:** Tid, sted, aktivitet

Vanlige feil å unngå

- × Forveksle *ser/estar*
- × Glemme sammentrekninger (do, no, à)
- × Feil kjønn på artikkel
- × Feil verbendelse

Adjektiv**Grunnregel**

Adjektiv bøyes i kjønn og tall.

- **-o** → *-o/-a/-os/-as*
- *alto, alta, altos, altas*
- **-e** → like former
- *grande, grandes*

Plassering

Normalt etter substantiv:
um carro novo (en ny bil)

Vanlige adjektiv

- grande – stor
- pequeno/a – liten
- bonito/a – pen
- feio/a – stygg
- bom/boa – god
- mau/má – dårlig
- novo/a – ny
- velho/a – gammel
- fácil – lett
- difícil – vanskelig

Spørreord

- **O quê?** – Hva?
- **Quem?** – Hvem?
- **Onde?** – Hvor?
- **Quando?** – Når?
- **Como?** – Hvordan?
- **Porquê?** – Hvorfor?
- **Quanto/a?** – Hvor mye?
- **Qual?** – Hvilken?

Eksempler:

- *Onde moras?* – Hvor bor du?
- *Quando chegas?* – Når kommer du?
- *Como te chamas?* – Hva heter du?

Kulturkunnskap**Portugal**

- Hovedstad: Lisboa
- Språk: Portugisisk
- Valuta: Euro
- EU-medlem siden 1986
- Kjent for fado, port, azulejos

Brasil

- Hovedstad: Brasília
- Største portugisisktalende land
- Kjent for karneval, samba, fotball
- Amazonas

Lusofone land

Afrika: Angola, Moçambique, Kapp Verde, Guinea-Bissau, São Tomé

Sjekkliste Nivå I

- ☐ Riktig bruk av *ser/estar*
- ☐ Verbendelser korrekt
- ☐ Artikkel kjønn stemmer
- ☐ Sammentrekninger brukt
- ☐ Enkle, tydelige setninger
- ☐ Hilsener brukt riktig